

משנה ט

וממשיכים לדון באיסור למכור לאדם החשוד על השביעית דברים המשמשים אותו לעברה.

מְשַׁאלַת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׁבִיעִית, כלומר, חשודה בשימוש בתבואת שביעית לאחר הזמן שצריך לבער את התבואה מן הבית, **נָפְהָ,** מסננת שמנפים בה קמה, **וּכְבָּרָה,** מסננת גסה, שמפרידה בין גרגרי התבואה לבין הפסולת והמוץ, **וְרַחֲיִים,** שטוחנים בהם את גרגרי התבואה, **וְתַנּוּר,** מפני שמשתמשים בהם גם לצרכים מותרים. **אֲבָל** לא תבּוֹר (תברור) עם החשודה על השביעית, את הפסולת מגרגרי התבואה, **וְלֹא תִטְחַן עִמָּה,** מפני שאסור לסייע לעוברי עברה.

ומביאים הלכה דומה, בעניין אחר.

אִשֶּׁת חֵבֵר, המקפידה על טהרה, **מְשַׁאלַת לְאִשֶּׁת** עם הָאָרֶץ, שהיא בחזקת טמאה, **נָפְהָ וּכְבָּרָה,** וגם **בוֹרְרָת** עמה פסולת מגרגרי התבואה, **וְטוֹחֶנֶת** ו**מְרַקְדָּת** (מנפה) את הקמח עִמָּה.

אֲבָל מְשַׁתְּטִיל אשת עם הארץ את ה**מִים** בקמה, כדי לעשות עיסה - **לֹא תִגַּע אֶצְלָהּ,** לא תסייע לה, **שְׂאִין מְחֻזְקִין יְדֵי עוֹבְרֵי עֵבֶרָה.** והרי מאותה שעה מתחייבת העיסה בחלה, ואסור לטמא את החלה.

ומסכמים: **וְכוֹלֵן,** כל הדברים שהתירו להשאל כלים וכיוצא בזה, למי שחשוד לעבור עברה, **לֹא אָמְרוּ אֵלָא מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם,** כדי לשמור את השלום בין אדם לחברו.

וכן **מְחֻזְקִין יְדֵי גוֹיִם בַּשְּׁבִיעִית,** שאם רואים גוי עובד בשדהו בשנה השביעית, מותר להגיד לו שיחזקו ידיו ושאר דברי עידוד, **אֲבָל לֹא יְדֵי יִשְׂרָאֵל,** מפני שהוא עובר עברה. **וְשׂוֹאֲלִין בְּשְׁלוֹמָן** של גוים בכל זמן, ואפילו בימי חגיגה, **מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם.**

מְשַׁאלַת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ
הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׁבִיעִית נָפְהָ
וּכְבָּרָה, וְרַחֲיִים וְתַנּוּר. אֲבָל
לֹא תַבּוֹר וְלֹא תִטְחַן עִמָּה.

השאלת כלים לחשודה על השביעית

אִשֶּׁת חֵבֵר מְשַׁאלַת לְאִשֶּׁת
עַם הָאָרֶץ נָפְהָ וּכְבָּרָה,
וּבוֹרְרָת וְטוֹחֶנֶת וּמְרַקְדָּת
עִמָּה.

השאלה לאשת עם הארץ

אֲבָל מְשַׁתְּטִיל הַמִּים לֹא
תִּגַּע אֶצְלָהּ, שְׂאִין מְחֻזְקִין
יְדֵי עוֹבְרֵי עֵבֶרָה.

וְכוֹלֵן לֹא אָמְרוּ אֵלָא מִפְּנֵי
דְרַכֵּי שְׁלוֹם.

וּמְחֻזְקִין יְדֵי גוֹיִם בַּשְּׁבִיעִית,
אֲבָל לֹא יְדֵי יִשְׂרָאֵל.
וְשׂוֹאֲלִין בְּשְׁלוֹמָן, מִפְּנֵי
דְרַכֵּי שְׁלוֹם.

הרחבות

נפה

כאשר מדובר בחשודה על המעשרות. טעם הדבר לדעת אביי (בבלי גיטין סא, א) – מפני שרוב עמי הארץ היו מעשרים. ואילו לדעת רבא (שם) מדובר כאן באשת עם הארץ שחשודה על הטומאה אבל לא על המעשרות.

אבל משתטיל המים לא תגע אצלה

טעם הדבר, מפני שרק על ידי הרטבת הקמח במים העיסה נעשית מוכשרת לקבל טומאה. וכיוון שאשת עם הארץ נחשבת טמאה – נטמאת העיסה על ידה. ואמנם אין איסור לטמא סתם אוכלים, אך יש איסור לגרום טומאה לחלה שהיא עתידה להפריש ממנה, ולכן אסור לאשת החבר לעזור לה באותה שעה.

ומחזיקין ידי גוים בשביעית וכו'

אף שכבר נשנה דין זה לעיל (פ"ד מ"ג), חזר ונשנה כאן אגב הזכרת עניין דרכי שלום (ר"ש משאנץ).

לא תבור ולא תטחן עמה

בטעם הדבר, יש שכתב שחוששים שמא תתחלף התבואה, ונמצאת האישה המקפידה על השביעית ומשפחתה, נכשלים באכילת איסור (ריב"מ"ץ). ומפרשים אחרים כתבו כי הוא משום סיוע לעוברי עברה (ר"ש משאנץ ועוד).

אשת חבר

ה'חבר' הוא כינוי לאדם (בדרך כלל תלמיד חכם) מן ה'חברים', קבוצה או שכבה של האנשים שהקפידו על הפרשת תרומות ומעשרות כדין, וכן על דיני טומאה וטהרה. לעומת עמי הארץ, כלומר, סתם אנשים, שלא היו מקפידים בשני תחומים אלו.

נפה וכברה

כאן לא נזכרו רחיים ותנור כמו בחשודה על השביעית. יש שכתבו כי זו דרך המשנה לקצר, ולסמוך על מה שנאמר תחילה (רא"ש). אך יש שכתב כי משאילים לעם הארץ נפה וכברה שאפשר לטהר, ולא תנור שאי אפשר לטהר אלא בשבירה, ולא רחיים שהם גדולים ויש קושי רב בהטבלתם, וכן בניקויים היטב מהקמח הטמא (תפא"י).

ובורת וטוחנת עמה

דבר זה נאסר בחשודה על השביעית, אבל לא כאן,

אורח ההלכה

ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום

שואלים בשלום הגויים מפני דרכי שלום. כמשנתנו. ומכל מקום, אין כופלים להם שלום, כדברי רב דימי בתלמוד הבבלי (גיטין סב, א. רמב"ם ספר המדע הלכות עבודה זרה פ"י ה"ה).

מחזיקין ידי גוים

מחזיקים ידי גוים בשביעית. כמשנתנו. במה דברים אמורים? בדברים בלבד, כגון שראה אותו חורש או זורע, אומר לו: "תתחזק" או "תצליח" וכיוצא בדברים אלה. אבל לא יסייע לו במלאכתו. כסוגיית התלמוד הבבלי (גיטין סב, א. רמב"ם ספר זרעים הלכות שמיטה ויובל פ"ה ה"ח).

רחיים

כברה

